

Redaktörernas förord

Detta nummer av *1700-tal* är lite annorlunda än det brukar. Ämnesmässigt utmanar det tidskriftens gängse ramar, det vill säga att artiklarna ska behandla 1700-talet som kronologisk tidsrymd. Temat är i stället «1700-talet sedan 1700-talet». Numrets fyra artiklar bidrar till kunskap om 1700-talet som idé, koncept och historisk period. Hedvig Mårdh skriver om filmisk gestaltning, Kent Alstrup om rekonstruktioner av en palatsinteriör, Johan Eriksson, Per Widén, Steven Bachelder och Masaki Hayashis om två konsthängningar. Victor Edman, slutligen, utgår i sin artikel från en friare nutida tolkning av 1700-talets arv.

Fackmän som försöker återskapa ett «original» står vid restaureringen eller gestaltningen alltid inför en utmaning att avgöra vilken version av det förflutna de ska prioritera, det vill säga vilket original som ska väckas till liv. Således medverkar alltid en samtida förståelse och tolkning till lösningen av uppgiften. Nutiden är med om att skapa det förflutna, eller rättare sagt uppfattningen om det förflutna. En liknande förståelse anförde Wilhelm Dilthey i sin bok *Aufbau der Geschichtlichen Welt in den Geisteswissenschaften* från 1910, där han skriver:

«Betydning er den [mest] omfattende kategori, hvorigennem livet bliver tolkeligt. [...] kun i livet er det sådan, at nutiden indbefatter forestillingen om fortiden i erindringen og forestillingen om fremtiden i fantasien, og her gennemgås de foreliggende muligheder, og der opstilles mål blandt disse muligheder. Således er nutiden fyldt med fortider og bærer fremtiden i sig. [...] Bestandigt veksler vores opfattelse af livets betydning. Enhver livsplan udgør en konstatering af livets betydning. Hvad vi sætter som mål for vor fremtid, har følger for bestemmelsen af betydningen af det forgangne.»¹

Författarna till artiklarna i detta nummer av *1700-tal* tar sig på olika sätt an tolkningar av det förflutna och är därmed, om man antar ovanstående förutsättning, med om att aktivt förändra historien, eller åtminstone beskriva de förhållanden som kan påverka 1700-tals läsares uppfattning av *wie es eigentlich gewesen wäre*.

¹ Wilhelm Dilthey, *Aufbau der Geschichtlichen Welt* (Gesammelte Schriften bd 7) her citeret efter Bernard Eric Jensen, *Historie – Livsverden og jag* (København, 2003), s. 379.

Numret inleds med en längre essä som illustrerar artiklarna utifrån ett faktiskt exempel på bruket av 1700-talet: Haga slott norr om Stockholm. Trots att Haga idag lanseras som det kanske främsta gustavianska kulturarvet i Sverige, är det i stor utsträckning en 1900-talsskapelse. När intresset väcktes för Haga i början av förra seklet var byggnaderna förfallna och insikten ringa i hur de hade sett ut i originalskick. Under restaureringsprocessen ökade kunskapen betydligt kring den gustavianska periodens konstnärliga uttryck. Samtidigt bidrog det storskaliga projekten på Haga till att forma en särskild uppfattning om 1700-talet, som också begränsade synfältet för vad den gustavianska tiden var och kunde vara. När det sena 1700-talet under 1900-talets första hälft uppvärderades ur konstnärligt, kulturhistoriskt och personhistoriskt hänseende, försumrades spåren av 1800-talet. Genomgående tema i My Hellsings inledning är Haga som en berättelse om kungliga maktuttryck från 1700-talet och in i vår tid. Varje tids representanter för monarkin har bidragit till ett kulturarv där furstliga, nationella och medborgerliga värden samexisterar och förstärker varandra.

Den uppmärksamma läsaren kommer att märka flera förändringar i tidskriften i år, initierade under redaktionsmötet i Köpenhamn i maj. *1700-tals* titel har ändrats från «yearbook» till «journal» för att bättre överensstämma med målgruppen. I stället för att skriva Sjuttonhundratals som tidigare har vi valt «1700-tal» som en anpassning till ett gemensamt nordiskt språkbruk. Tidskriften har fått en ny grafisk profil, ny layout och nytt omslag, detta för att underlätta digital läsning och uppvärdera den tryckta versionen. Redaktionen har dessutom utökats med en befattning för att kommunicera i sociala medier. Inga Henriette Undheim, med särskild kompetens som kommunikatör, kombinerar sitt uppdrag som norsk recensionsredaktör.

Redaktörerna önskar härmed trevlig läsning!

Søren Peter Hansen & My Helsing